

Ką veikti „dieną X“? Praktinis gidas diasporai, kaip išnaudoti savo talentus Lietuvos saugumui

Ar vienas žmogus, gyvenantis už tūkstančių kilometrų nuo Lietuvos, iš tikrųjų gali ką nors pakeisti jos saugumo istorijoje? Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Krašto apsaugos ministerijos atstovai tuo neabejoja: „eilinių“ piliečių nėra – yra tik dar neįveiklintos žmonių kompetencijos ir ryšiai. Nuo vyresnio amžiaus vertėjos JAV iki fotografo su negalia Miunchene, nuo keliolikos studentų Austrijoje iki skėtinių diasporos organizacijų – visi jie jau šiandien kuria realią Lietuvos gynybinę galią. Straipsnyje – konkretūs pavyzdžiai ir labai aiškios gairės, kaip savo vietą šioje grandinėje gali susirasti kiekvienas pasaulio lietuvis.

Justina Mikeliūnaitė | Pasauliolietuvis.lt

„Pirmiausia eilinis pilietis turėtų suprasti, kad jis nėra eilinis“, – pabrėžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkė Irma Petraitytė Lukšienė. Kiekvienas iš mūsų turi profesiją, žinių bagažą, pomėgius, kontaktų tinklą. Visa tai – konkretūs ištekliai, kuriais krizės ar karo atveju galima ir reikia remtis. Tačiau dar svarbiau – juos įsivardyti ir pradėti sąmoningai naudoti jau dabar.

Istorija įrodė, koks svarbus diasporos indėlis siekiant laisvės

Pasak PLB pirmininkės Dalios Henke, turime būti pasirengę ne tik patys gintis, bet ir padėti vieni kitiems, telktis ir, prireikus, prisidėti prie Lietuvos gynybos pagal savo galimybes.

„Kiekvienas iš mūsų yra svarbus, o valstybės saugumas prasideda nuo asmeninės atsakomybės. Visuotinė gynyba nėra vien kariuomenės ar kovos veiksmų klausimas. Tai ir pilietinis pasirengimas, informacijos sklaida, visuomenės atsparumo stiprinimas, humanitarinė pagalba, parama Lietuvai bei jos žmonėms. Kiekvienas gali rasti savo vietą ir būdą prisidėti – nesvarbu, ar gyvena Lietuvoje, ar už tūkstančių kilometrų“, – įsitikinusi D. Henke.

D. Henke | O. Posaškovos nuotr.

Ji skatina prisiminti istoriją ir tai, kokią reikšmingą paramą Lietuvos laisvės siekiui teikė diaspora. Iki 1990 m. užsienio lietuviai telkė politinę paramą siekdami Lietuvos nepriklausomybės, informavo pasaulį apie Lietuvos padėtį, teikė pagalbą ir palaikė Lietuvos laisvės idėją. Tai įrodė, kad net ir gyvendamas toli nuo Tėvynės gali daryti realią įtaką jos ateičiai.

PLB pirmininkė skatina kiekvieną lietuvį neabejoti savo reikšme ir pabrėžia, kad nebūtina visko daryti pačiam – svarbu nelikti nuošalyje. Pasak D. Henke, valstybės stiprybė gimsta iš žmonių pasiryžimo veikti kartu. Kai kiekvienas prisiima atsakomybę pagal savo galimybes, pavienės pastangos virsta bendruomenės galia, o bendruomenės galia – stipresne ir atsparesne Lietuva.

Kaip atrasti savo vaidmenį

Pasak I. Petraitytės Lukšienės, pirmas žingsnis – labai paprastas, bet dažnai vis atidedamas ar taip niekada ir nežengiamas: reikia ramiai sau užduoti klausimą „jei ateitų krizė – kas aš esu ir ką moku? Kuo galėčiau būti naudingas (-a), jei ateitų diena X – savo turimomis kompetencijomis, pomėgiais, profesiniais įgūdžiais, kontaktų tinklu?“

Tai gali būti visai „neherojiškos“, bet gyvybiškai svarbios veiklos:

- kas moka kelias užsienio kalbas ir geba versti – gali tapti tiltu tarp institucijų, žiniasklaidos ir užsienio partnerių;
- kas fotografuoja, filmuoja – gali dokumentuoti mitingus, akcijas, įvykius ir perduoti medžiagą tiems, kurie turi ryšių tarp politikų ar žiniasklaidoje;
- kas moka organizuoti, planuoti, telkti žmones – gali imtis logistikos, savanorių koordinavimo, paramos rinkimo;
- kas turi patirties medicinoje, socialiniame darbe – bus reikalingi teikiant pagalbą sužeistiesiems, pabėgėliams, vaikams, nemobilizuojamiems asmenims.

I. Petraitytė-Lukšienė dalijasi dviem labai konkrečiais pavyzdžiais. Štai JAV lietuvių bendruomenės suvažiavime prie jos priėjusi vyresnio amžiaus moteris buvo sutrikusi, norėjo padėti Lietuvai, bet, jausdama energijos trūkumą, dvejojo, kuo galėtų būti naudinga. Irmai paklausus, ar galėtų versti dokumentus, paaiškėjo, kad ši JAV lietuvė visą gyvenimą dirbo vertėja, bet tik po šio pokalbio suprato, kad galėtų atlikti labai aiškią ir svarbią funkciją, o PLB – turėtų dar vieną žmogų, pasiruošusį versti informaciją iš lietuvių į anglų kalbą ar atvirkščiai, kai tik to prireiks.

Kita istorija – iš Miuncheno. Ten gyvena vyras su negalia, patyręs daug psichologinių sukrėtimų. Dirbti negali, bet Vokietijoje gyvenanti I. Petraitytė-Lukšienė pastebi, kad jis dalyvauja visuose mitinguose ir yra vienas patikimiausių bendruomenės fotografų ir operatorių.

„Jis turi laiko, važiuoja ir į kitus miestus, grįžta su nuotraukomis ir vaizdo įrašais. O tada tie, kurie turi ryšių politikoje ir žiniasklaidoje, jo medžiagą naudoja kovodami informaciniame lauke. Jis – labai svarbi grandis“, – pabrėžia Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkė.

Šie pavyzdžiai rodo paprastą tiesą: amžius, sveikata, gyvenamoji vieta ar profesija nėra priežastis „nurašyti“ save. „Absoliučiai bet kuriame gyvenimo etape gali prisidėti, jeigu tik nori“, – sako I. Petraitytė Lukšienė.

PLB Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkė Irma Petraitytė-Lukšienė | Seimo kanceliarijos / Ūlos Liškevičiūtės nuotr.

Ką galima daryti jau dabar

Dalis veiksmų, kuriuos kiekvienas gali atlikti, nereikalauja jokio formalaus prisijungimo prie organizacijų:

- **Informacinė higiena.** Atpažinti ir neplatinti dezinformacijos, „nemaitinti“ socialinių tinklų botų, pastebėjus akivaizdžias melagienas – reaguoti, pateikti patikimus šaltinius, informuoti bendruomenės valdybą.
- **Aplinkos švietimas.** Paaiškinti tėvams, seneliams, draugams, kaip veikia

informacinis karas ir kodėl nereikėtų pasitikėti viskuo, ką skaito socialiniuose tinkluose ar kuo dalijasi pažįstami ar žinomi žmonės.

- **Ryšio kūrimas.** Palaikyti kontaktą su vietine lietuvių bendruomene, bent minimaliai dalyvauti jos veikloje – kad krizės akivaizdoje nebūtum vienas (-a).
- **Asmeninis „auditas“.** Aiškiai parašyti arba bent jau mintyse susidėlioti, kuo galėtum būti naudingas – vertimu, logistika, materialine parama, viešinimu, ryšiais, kitomis kompetencijomis.

Karas Ukrainoje parodė, kad darbų kiekis krizės metu yra milžiniškas – nuo humanitarinių siuntų pakavimo iki sužeistų karių ir civilių priėmimo užsienio ligoninėse. Vokietijos Bundesveras skaičiuoja, kad rytinio NATO flango puolimo atveju per dieną gali būti mažiausiai 1000 sužeistų karių. Tai reiškia ne tik chirurgų, bet ir vertėjų, socialinių darbuotojų, psichologų, savanorių, padedančių užtikrinti kasdienę rūpybą, poreikį.

Kada jungtis prie pasirinktos organizacijos

Nors daug ką galima nuveikti ir individualiai, I. Petraitytė-Lukšienė įspėja: „Vienas lauke ne karys.“ Ji sako mačiusi daug žmonių, kurie karo Ukrainoje pradžioje labai aktyviai rėmė, organizavo akcijas, dirbo, bet po kurio laiko tiesiog perdegė, nes viską darė vieni.

Todėl ji pataria nedelsti: „Dabar yra vėliausias laikas susirasti organizaciją, kuria pasitiki, ir jungtis. Tai gali būti PLB, šauliai, lietuvių profesionalų klubas, bendruomenė tavo mieste – svarbu, kad organizacija pati ruoštųsi visuotinei gynybai, dalyvautų mokymuose ir pratybose.“

Ryšys su Lietuva reiškia ir atsakomybę už jos ateitį. Pasak Lietuvos Respublikos krašto apsaugos viceministro Tomo Mikelkevičiaus, patikima ir veiksminga Lietuvos gynyba – tai bendras valstybės institucijų, savivaldos, nevyriausybinių organizacijų ir visuomenės įsipareigojimas.

„Gyvename sudėtingu laikotarpiu, kai saugumo grėsmės neapsiriboja valstybių sienomis: hibridinės atakos, dezinformacija, kibernetiniai incidentai ir bandymai skaldyti visuomenę reikalauja stipraus pilietinio atsparumo. O visuomenės pasirengimas ir atsparumas neatsiranda akimirksniu, jis formuojamas nuosekliai – per pilietinės valios ugdymą, bendruomeniškumą, praktinius mokymus, pratybas, koordinuotą sąveiką su Lietuvos valstybinėmis institucijomis.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos viceministras Tomas Mikelkevičius | A. Pliadžio / KAM nuotr.

Todėl ypač vertiname PLB rodomą lyderystę. Diaspora šiandien demonstruoja brandą ir strateginį mąstymą: pastaraisiais metais priėmė oficialią PLB ir visos Lietuvos diasporos įsitraukimo į pilietinį pasipriešinimą ir visuotinę gynybą strategiją bei parengė konkrečią veiksmų atmintinę „Jei karas Lietuvoje: Kaip elgtis diasporai?“, sėkmingai kuria ir vysto Operacinių ir koordinacinių centrų sistemą“, – jau nuveiktus darbus ir diasporos indėlį pabrėžia T. Mikelkevičius.

Informacija Lietuvos diasporai – ką daryti karo atveju

Jei karas Lietuvoje
KAIP ELGTIS DIASPORAI?

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė
Lithuanian World Community

Parengė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Visuomeninių reikalų ir specialiųjų projektų komisija, 2025 m.

plb@plb.lt | www.plb.lt | #VisuotinėGynyba

Pasirengimas ir atgrasymas

→ **Tikslas** – informuota, aktyvi, budri, susitelkusi, atspari, pilietiniam pasipriešinimui pasiruošusi Lietuvos diaspora, koordinuotai, greitai ir veiksmingai veikianti krizių, hibridinių ir konvencinių grėsmių akivaizdoje bei įsitraukusi ir integruota į Lietuvos visuotinę gynybą.

→ PLB parengė „**PLB ir visos Lietuvos diasporos pasirengimo pilietiniam pasipriešinimui ir įsitraukimo į visuotinę gynybą strategiją**“ ir **užduotis / veiksmus**.

→ **Junkitės prie PLB** – čia gausite visą reikalingą informaciją. PLB kraštų LB pirmininkų / valdybų kontaktai: https://plb.lt/bendruomeniu-kontaktai

→ Žinokite, **ką reiškia mobilizacija ir karo padėtis** piliečiui.

→ **Dalyvaukite mokymuose, pratybose** ir pasirenkite pilietiniam pasipriešinimui / visuotinei gynybai.

→ **Atlikite namų darbus jau šiandien!** (žr. PLB patarimai - ką daryti šiandien)

→ **Didės infiltravimų ir šnipinėjimų grėsmės**. Įtartini asmenys? Kreipkitės į savo šalies bendruomenės valdybą, PLB valdybą, LR ambasadą ar VSD.

Ką reiškia krizė, mobilizacija ir karo padėtis?

Krizė - tai metas, kai dėl grėsmių Lietuvai yra paskelbta nepaprastoji padėtis, dalinė arba visuotinė mobilizacija ar skirtingi rajonai paskelbti karine operacijų teritorija. Šis etapas pasižymi išskirtiniu hibridinių atakų intensyvumu.

Mobilizacija – tai valstybės perorientavimas veikti didelės įtampos sąlygomis, kariuomenės padalinių papildymas rezervo kariais ir visų susitelkimas. Tai dar ne karas - gyvenimas tęsiasi.

Karo padėtis – tai etapas, kai Lietuvoje paskelbta karo padėtis, priešo karinės pajėgos yra kirtusios Lietuvos sienas ar teritorinius vandenis.

Jei ateis diena X Ką man daryti?

„Darbu, mokslu, turtu ir pasiaukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę.“ (Lietuvių Charta, 6)

Lietuvai paskelbus mobilizaciją ir prasidėjus konvenciniam karui prieš Lietuvą, sekite teisinę situaciją savo gyvenamosiose šalyse.

Sekite pranešimus savo krašto LB ir PLB oficialiuose puslapiuose ir soc. tinkluose – čia gausite visą reikalingą ir patikimą informaciją.

Sekite kitus patikimus, oficialius informacijos šaltinius (savo gyvenamosios valstybės ir Lietuvos institucijų skelbiamas naujienas).

Tęskite savo darbus ir reaguokite į Lietuvos poreikius.

Jei esu karys / karė:

Paskelbus mobilizaciją, užsienyje gyvenantiems LR piliečiams galios ta pati tvarka, atsakomybė, teisės ir pareigos, kaip ir Lietuvoje gyvenantiems piliečiams. Atsižvelgiant į paskelbtos mobilizacijos mastą, karinį parengtumą ir amžių, pagal poreikį piliečiai būtų šaukiami atlikti karo tarnybos Lietuvoje ir turėtų atvykti į teritorinį karo prievolės ir komplektavimo skyrių: https://www.karys.lt/bendraukime/musu-kontaktai/14
Paskelbus mobilizaciją visa reikalinga informacija bus teikiama LR ambasadose ir konsulatuose.

Jei esu civilis / civilė:

Pagrindinis tikslas - išsaugoti Lietuvos valstybingumą, veikiant savo gyvenamosiose šalyse.

Trys pagrindinės veiklos kryptys:

1. Viešas palaikymas ir atsparumas

Tai politinė, informacinė ir diplomatinė veikla, siekiant stiprinti tarptautinę paramą Lietuvai:
→ paneigti skleidžiamą dezinformaciją;
→ skleisti informaciją žiniasklaidoje ir soc. tinkluose apie tikrą padėtį ir būtinybę remti Lietuvos gynybą;

→ užtikrinti savo šalies piliečių, NVO, politikų, įtakingų veikėjų paramą Lietuvos gynybai;
→ rengti palaikymo akcijas (protestus, paskaitas, diskusijas);
→ pasitelkti turimus svarbius ryšius (politikos, verslo, švietimo ir kt.).

Tai susitelkimas, pasirengimas ir atsparumo stiprinimas:
→ organizuoti ir dalyvauti mokymuose, stiprinant atsparumą hibridinėms grėsmėms, pasirengiant pilietiniam pasipriešinimui ir visuotinei gynybai.

2. Materialinių išteklių vadyba

Tai finansinė, logistinė, humanitarinė parama Lietuvai:
→ rinkti, kaupti, skirstyti, koordinuot ir transportuoti Lietuvai skirtą finansinę, logistinę, humanitarinę paramą.

3. Globa, slauga ir rūpyba

Tai pažeidžiamų ir nemobilizuojamų Lietuvos gyventojų evakuacija, globa, rūpyba, sužeistųjų slauga, visų susijusių veiksmų koordinavimas:
→ padėti evakuacijos metu;
→ apgyvendinti pabėgėlius;
→ užtikrinti socialinių paslaugų teikimą;
→ užtikrinti sveikatos priežiūrą sužeistiems kariams.

Skaitykite „PLB ir visos Lietuvos diasporos pasirengimo pilietiniam pasipriešinimui ir įsitraukimo į visuotinę gynybą strategiją“: https://plb.lt/wp-content/uploads/2025/03/PLB-pilietinio-pasipriesinimo-ir-isitraukimo-i-visuotine-gynyba-STRATEGIJA-11.03.2025.pdf

Naudingos nuorodos: https://plb.lt/pilietiniam-pasipriesinimui-skirtos-naudingos-nuorodos/

#LithuaniaStandWithUkraine

Kaip PLB koordinuos savo veiksmus?

Veiksmai bus koordinuojami tarp Lietuvos institucijų ir NVO, PLB valdybos ir kraštų LB.
Principas: **centralizuotas planavimas ir koordinavimas, decentralizuotas vykdymas**:

→ PLB valdyba / Visuomeninių reikalų ir specialiųjų projektų komisija (koordinavimas) gauna iš Lietuvos poreikio užklausą (pvz., politinės paramos, informacijos sklaidos, desinformacijos užkardymo, humanitarinės paramos, evakuacijos) → perduoda krašto LB valdybai (organizavimas, vykdymas) → kartu su apylinkių valdybomis ir apylinkių nariais, kitomis iniciatyvinėmis grupėmis, organizacijomis (įskaitant kitas Lietuvos diasporos organizacijas), įmonėmis pagal savo galimybes organizuoja ir vykdo → per PLB valdybą ar kitą PLB deleguotą struktūrą pageidaujama parama pasiekia Lietuvą.

PLB patarimai – ką daryti šiandien

1. **Nenustoti remti nuo teroristinės rusijos besiginančios Ukrainos** iki pergalės (politinis spaudimas, kova prieš dezinformaciją, viešos palaikymo akcijos, finansų telkimas, humanitarinė pagalba ir kt.) ir **mokytis iš Ukrainos diasporos patirčių.**

2. **Dalyvauti pilietinio pasipriešinimo ir visuotinės gynybos kursuose**, seminaruose, konferencijose, visuomenės paramos seminaruose ir patiems organizuoti tokio pobūdžio mokymus.

3. **Skaityti** kasmetinius **grėsmių Lietuvos nacionaliniam saugumui vertinimus,** organizuoti jų apžvalgas.

4. **Įvertinti ir apskaičiuoti savo bendruomenių išteklius**: kontaktų / ekspertų knygą, dezinformacijos užkardymo galimybes, efektyviausius komunikacijos kanalus, pabėgelių apgyvendinimą (lovų skaičių), evakuaciją, logistinę ir finansinę paramą (kokie fondai?), sandėlius rinkti ir skirstyti humanitarinei paramai, galimybes saugoti iš Lietuvos išvežtas kultūros ir istorijos vertybes ir kt.

5. **Megzti naujus kontaktus ir stiprinti esamus** su regioninės ir nacionalinės valdžios, savivaldybių, tarptautinių organizacijų atstovais, žurnalistais, NVO (Raudonuoju Kryžiumi, proeuropietiškomis organizacijomis, kiberetinio saugumo ekspertais ir kt.), žinomais visuomenės veikėjais, Lietuvos diasporos organizacijomis ir kitų šalių diasporų organizacijomis (ypač Ukrainos, Latvijos, Estijos, Lenkijos), parapijomis, verslais, teisininkais.

6. **Užkardyti rusijos propagandą ir dezinformaciją** prieš Lietuvą (soc. tinkluose, žiniasklaidoje, forumuose, leidiniuose).

7. **Nuolat informuoti regioninę ir nacionalinę valdžią, žiniasklaidą** apie esamą saugumo situaciją Lietuvoje.

8. **Informuoti vyriausybines, nevyriausybines ir verslo organizacijas** apie rusijos grėsmę ir būtinybę remti agresorei besipriešinančią šalį.

9. **Telkti finansus Lietuvos gynybai** stiprinti.

10. **Edukuoti vaikus ir jaunimą**, skatinant kritinį mąstymą, pilietiškumą ir įtraukiant aktualią gynybos temą.

Atminkite: šiandien niekas tiksliai nežino, kaip bus dieną X, todėl verta įsivertinti savo galimybes, būti pasiruošusiems reaguoti į greitai besikeičiančią situaciją ir informaciją. Svarbiausia – būkite susitelkę.

Kodėl svarbu užsienyje gyvenantiems lietuviams jungtis prie diasporos organizacijų?

- Krizės metu būtent organizacijos – o ne pavieniai asmenys – gauna pagrindinę, aktualią informaciją iš Lietuvos institucijų.
- PLB, kaip rodo mobilizacijos pratybų patirtis, pirmiausia informuoja savo narius, tada partnerines organizacijas, o tik vėliau – plačiąją visuomenę.
- Karo ar kitokios krizės metu informacinis chaosas bus milžiniškas: socialiniai tinklai „sprogs“ nuo nuotraukų, vaizdo įrašų, gandų. Vienam žmogui atsirinkti, kas vyksta, bus labai sunku. Organizacija padeda atskirti patikimą informaciją nuo manipuliacijų.

„Jau dabar gaunu asmeninių žinučių su klausimais – ką daryti, jei situacija paaštrėtų, kaip elgtis su šeima, kur ruoštis. Krizės atveju nei mes, nei ambasados, nei bendruomenių lyderiai fiziškai negalėtų atsakinėti kiekvienam individualiai visą parą, septynias dienas per savaitę. Todėl jungtis reikia dabar, kol dar yra laiko ir resursų“, – skatina PLB Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkė.

Ką daryti bendruomenėms ir organizacijoms, kurios nesijaučia karinės

Neretai lituanistinės mokyklos, šokių kolektyvai, kultūros, verslo ar profesinės organizacijos mano, kad visuotinė gynyba – „ne jų tema“. I. Petraitytė Lukšienė tokį požiūrį vadina vienu stipriausių mitų.

Pirmas žingsnis organizacijai – toks pat kaip ir žmogui: apsispręsti, kad ji nori būti pasirengusi, ir tada atlikti „auditą“:

- kokio dydžio mūsų organizacija, kiek realiai turime aktyvių narių;
- ar turime patalpų, sandėlių, infrastruktūros, kuri galėtų būti naudinga;
- kokius ryšius turime – su universitetais, ligoninėmis, Raudonuoju Kryžiumi, savivaldybėmis, verslais, žiniasklaida;
- kurioje srityje esame stipriausi – informacinėje, finansų telkimo, logistikos, švietimo, socialinės pagalbos veikloje.

PLB savo pilietinio pasipriešinimo strategiją kūrė pagal šešias gyvybiškai svarbias valstybės funkcijas ir sąmoningai pasirinko tris veiksmų sritis, kurias gali efektyviausiai remti iš užsienio:

1. **Viešas palaikymas ir atsparumas.**

Politinė, informacinė, diplomatinė veikla, tarptautinės paramos telkimas Lietuvai, atsparumo dezinformacijai stiprinimas.

2. **Materialinių išteklių vadyba.**
   Finansinės, logistinės, humanitarinės paramos telkimas ir koordinavimas – nuo dronų ir medicinos priemonių iki transporto ir apgyvendinimo.
3. **Globa, slauga, rūpyba.**
   Nemobilizuojamų asmenų (ypač vaikų) perkėlimas ir priėmimas užsienyje, socialinė, medicininė, psichologinė pagalba sužeistiems kariams ir civiliams.

„Kuo daugiau kalbame apie trečiąją sritį – vaikų, nemobilizuojamų asmenų rūpybą, – tuo labiau matome, kokia ji jautri ir svarbi. Žmonės klausia: jeigu mes ginsim Lietuvą, kas pasirūpins mūsų vaikais?“ – pasakoja I. Petraitytė-Lukšienė, surengusi jau kelias dešimtis mokymų apie pilietinį atsparumą lietuvių bendruomenėms ir kitoms organizacijoms skirtingose šalyse. Diasporos vaidmuo čia gali būti lemiamas: priimti vaikus, surasti jiems saugias mokyklas, užtikrinti socialinį „užnugarį“ tam, kad Lietuvoje likę tėvai galėtų kautis nesibaimindami dėl savo šeimos.

Organizacijos, pasak pašnekovės, vis dažniau pačios kreipiasi į PLB – nuo finansų ir verslo struktūrų iki stambių diasporos skėtinių organizacijų, vienijančių kelias švietimo, kultūros ir pagalbos organizacijas. Jos nori turėti savo pilietinio atsparumo grupes ir ruoštis kartu.

Vienas labiausiai įsitvirtinusių mitų – „mes per maži, mūsų čia keli žmonės, nieko nepakeisim“. I. Petraitytė Lukšienė tam kategoriškai prieštarauja:

„Tai visiška netiesa. Taip, kartais reikia šimtų ar tūkstančių žmonių, pavyzdžiui, mitinguose, norint atkreipti visuomenės ir vietos institucijų dėmesį. Bet ypač informaciniame lauke labai nedidelės, bet tiksliai žinančios savo užduotį grupės gali padaryti milžinišką poveikį.“

Ji mini nedideles – po 5–10 žmonių – Ukrainos diasporos grupes, sistemingai dirbančias su informacine aplinka, politikais, žiniasklaida ir pasiekiančias realių rezultatų. Panaši ir lietuvių situacija: mažos, bet motyvuotos ir aiškų tikslą turinčios komandos dažnai būna efektyvesnės už dideles, bet neorganizuotas.

Kaip atgrasome priešą

Visas šis pasirengimas reikalingas ne tik tam, kad gebėtume veikti, jei karas prasidėtų. Ne mažiau svarbu – kad jis neįvyktų. „Pats didžiausias atgrasymas – kai priešas žino, kad visuomenė priešinsis. Kad šita šalis yra tas ežys, kuris badys“, – sako I. Petraitytė-Lukšienė.

rusijos, kaip ji primena, neveikia gražūs žodžiai, kvietimai prie derybų stalo ar bandymai „įtraukti“ į civilizuotą dialogą. „rusija reaguoja į skaičius, faktus ir veiksmus. Ji supranta, kai mato, kad šalis rimtai ruošiasi gintis – ne tik kariuomenė, bet ir visuomenė“, – teigia PLB valdybos narė.

Todėl kiekvienas mūsų žingsnis šiandien – dalyvavimas mokymuose, prisijungimas prie organizacijos, ryšių su kitomis šalimis stiprinimas, darbas informaciniame lauke, pasirengimas priimti vaikus ar sužeistuosius – yra ne tik „planas B“, bet ir labai konkretus atgrasymo signalas: ši tauta nebus lengvas taikinys.

„Tie, kurie šiandien ruošiasi, kurie galvoja apie savo vaidmenį, rytoj mažiau blaškysis ir mažiau apkraus ambasadas, konsulatus, bendruomenes. O būtent tie, kurie dabar numoja ranka ir sako „čia prisigalvota, čia nieko nebus“, krizės metu bus labiausiai sutrikę ir labiausiai reikalaus pagalbos. Mūsų interesas – kad tokių būtų kuo mažiau“, – atvirai sako PLB Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkė.

Ką gali tu padaryti šiandien

Siūlome pradėti nuo labai konkrečių žingsnių, kuriuos gali žengti bet kuris lietuvis, kad ir kur gyventų:

1. **Įsivertink savo kompetencijas ir ryšius.**
   Parašyk ar bent mintyse susidėliok – ką moki, ką dirbi, ką pažįsti, kokiose šalyse ir srityse turi ryšių.
2. **Susirask organizaciją.**
   Prisijunk prie savo šalies lietuvių bendruomenės, PLB padalinio, šaulių, profesinės ar teminės lietuvių organizacijos – tos, kuri realiai ruošiasi visuotinei gynybai.
3. **Stiprink informacinį atsparumą.**
   Dalyvauk seminaruose, mokymuose, skirk laiko suprasti, kaip veikia dezinformacija būtent tavo gyvenamojoje šalyje.
4. **Pagalvok apie silpniausius.**

Jei turi galimybę – prisidėk prie vaikų, nemobilizuojamų asmenų, sužeistųjų priėmimo ir rūpybos planavimo savo šalyje.

5. **Veik šiandien, ne „nuo rytojaus“.**
   „Tie, kurie jau ruošiasi – tegul tęsia. Tie, kurie dar nepradėjo – tegul pradeda dabar“, – sako Irma Petraitytė-Lukšienė.

Pilietinis atsparumas nėra abstrakti sąvoka. Tai – labai konkretus atsakymas į klausimą: „Ką aš, gyvendamas čia, kur esu šiandien, galiu padaryti, kad Lietuva būtų stipresnė ir saugesnė?“

O PLB pirmininkė Dalia Henke ragina nenustoti remti Ukrainos visomis įmanomomis priemonėmis, kad Rusija nelaimėtų šio genocidinio karo ir kad karinė agresija neplistų toliau Europoje.

„Kiekvienas galime prisidėti pagal savo galimybes: skirti finansinę paramą, kai visuomenė kviečiama ją teikti, dalytis patikima informacija, palaikyti paramos iniciatyvas ir išlikti budrūs. Svarbu nelikti abejingiems ir suprasti, kad Ukrainos kova už laisvę bei nepriklausomybę yra susijusi ir su visos Europos ir Lietuvos saugumu. Saugumas prasideda nuo mūsų sąmoningumo, solidarumo ir pasirengimo veikti“, – pabrėžia D. Henke.

Krašto apsaugos viceministras T. Mikelkevičius pažymi KAM ir PLB bendradarbiavimo svarbą. Pasak viceministro, svarbiausias bendradarbiavimo tikslas – teorinių strategijų pavertimas praktiniais įgūdžiais ir koordinuotu veikimu.

„Siekiame, kad pasirengimas taptų planavimo ir veikimo sistema su aiškiais veikimo algoritmais, kad kiekvienas galintis ir norintis prisijungti rastų savo vietą šioje sistemoje. Čia galime pasidžiaugti, kad pasaulio lietuviai vis aktyviau ieško būdų, kaip savo žinias, patirtį, ryšius ir pilietinę valią paversti realia pagalba valstybei“, – teigia T. Mikelkevičius.

Viceministras atkreipia dėmesį, kad Ukrainos patirtis parodė, kokią reikšmę karo metu gali įgyti pasaulinis bendruomenių tinklas. Todėl reikalingas nuolatinis ir sistemingas bendradarbiavimas, mokymai, bendros pratybos ir informacijos sklaida – suteikiant žinių ir įgūdžių, paverčiančių piliečių dalyvavimą realia gynybine galia: tiek ginkluoto, tiek neginkluoto pasipriešino veiksmuose.

„Kartu su Lietuvos kariuomene, Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo

departamentu prie KAM bei Lietuvos šaulių sąjunga (LŠS) toliau organizuosime tikslinius pilietinio pasipriešinimo, visuomenės atsparumo didinimo bei kibernetinio saugumo mokymus užsienio lietuvių bendruomenėms, kviesime dalyvauti bendrose pratybose „Vyčio skliautas“. Lietuvai svarbu, kad užsienyje gyvenantys tautiečiai jaustųsi ne stebėtojais, o visaverte valstybės saugumo bendruomenės dalimi“, – akcentuoja viceministras T. Mikelkevičius.

Medijų rėmimo fondo (MRF) remiamas projektas „Pasaulio lietuvių informacinio atsparumo ir pilietinio pasirengimo didinimas: „Atspari diaspora – stipri Lietuva“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.